

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 212/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om gränshinder vid geoblockering

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 212/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Noora Fagerström /saml:

Vad anser ministern om att geoblockeringen av de digitala tv-tjänsterna i rundradiokanalerna minskas mellan de nordiska länderna, såsom man föreslår i rapporten Nordisk TV på tvärs af grænser,

och kan ministern redogöra för de åtgärder som Finlands och Sveriges regeringar har vidtagit för att finna en lösning som ger ålänningarna tillgång till SVT Plays utbud och hur ämnar ministern främja frågan i fortsättningen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Finansieringen av audiovisuella produktioner består av offentlig finansiering (t.ex. statligt produktionsstöd, regionala stöd), privat finansiering och produktionsbolagens eget kapital. TV-kanaler, strömningstjänster och distributörer köper visningsrätter redan före produktionen. Internationella spridare kan också köpa regionala rättigheter på förhand.

Upphovsrätten utgör således en betydande del av säkerställandet av budgeten för produktionen av audiovisuellt innehåll. Distributörer och spridare betalar andelar till producenter och rättsinnehavare för de rättigheter som distributionen och spridningen kräver inom ett visst geografiskt område redan i början av produktionen, vilket ofta är en garanti för att en film eller annat audiovisuellt innehåll ska kunna förverkligas. Denna struktur är en etablerad produktions- och finansieringsmodell för europeiska audiovisuella produktioner.

Tack vare sin storlek har de globala strömningstjänsterna splittrat den ovan beskrivna etablerade budgetstrukturen genom att köpa alla rättigheter att sprida audiovisuell produktion, ofta till och med globalt. I viss mån ingås också avtal där producenten behåller spridningsrätten i ett visst område, t.ex. sitt hemland/Norden.

En begränsning av eller ett förbud mot regional licensiering skulle tjäna de allmänna principerna för främjande av den inre marknaden. Även ur ett kulturpolitiskt perspektiv vore det idealiskt att

de europeiska innehållen skulle spridas i större utsträckning till alla europeiska länder eller åtminstone de nordiska innehållen inom de nordiska länderna. En regional begränsning av licensieringen vore möjlig om man skulle kunna skapa ett system där rättsinnehavarnas ekonomiska intressen och andra intressen kombinerades. Tills vidare har det inte uppstått något sådant nytt system på marknaden.

Däremot har de nordiska rundradiobolagen grundat en samarbetsmodell som kallas för Nordvision. I Nordvision deltar public service-rundradiobolagen i de fem nordiska länderna: Finska Rundradion Ab, svenska SVT, norska NRK, danska DR och isländska RÚV. De har kommit överens om att tillsammans producera 12 dramaserier per år som visas i alla nordiska länder. Gemensamt för serierna är att de beskriver den nordiska kulturen, verkligheten och identiteten. Arrangemanget har visat sig vara framgångsrikt och har även kopierats av rundradiobolagen i de centraleuropeiska länderna.

I enlighet med statsminister Petteri Orpos regeringsprogram har Undervisnings- och kulturministeriet bedömt Ålands specialbehov som en del av upphovsrättslagstiftningen och programmets tillgänglighet i SVT Play-tjänsten på Åland. SVT Play är SVT:s strömningstjänst och i regel är tjänstens nyhets- och aktualitetsprogram samt SVT:s egenproducerade program tillgängliga utanför Sverige och kan ses också på Åland. Således är dessa program tillgängliga för ålänningarna. Detta stöder också i större utsträckning nordbornas möjlighet att lära känna varandras kultur och språk.

Tillgängligheten till de program som erbjuds i SVT Play-tjänsten grundar sig i första hand på avtal mellan SVT och innehavarna av programrättigheterna. Andra program än nyhets- och aktualitetsprogram samt SVT:s egenproducerade program kan i regel inte ses på Åland. Detta gäller till exempel angloamerikanska filmer och serier som i princip är tillgängliga endast i Sverige. Detta beror på att SVT inte har skaffat rättigheter att visa dessa program utanför Sverige. Den svenska rundradiolagstiftningen hindrar SVT från att köpa rättigheter att visa dessa program för medborgare i andra länder. Det är inte möjligt att via Finlands lagstiftning påverka SVT:s uppgifter, dess avtalsverksamhet eller innehållet i avtal mellan SVT och innehavare av programrättigheter.

Helsingfors 4.7.2025

Undervisningsminister Anders Adlercreutz